

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 168

van **WILFRIED VANDAELE**

datum: 25 november 2016

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**

VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Ruimtegebruik in Vlaanderen - Niet-ingevulde terreinen

De ruimtelijke uitdagingen voor Vlaanderen maken duidelijk dat we nood hebben aan een dynamisch ruimtelijk ontwikkelingsbeleid met een hoog ambitieniveau. De bouwstenen van deze ambitie liggen in een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De rode draad daarbij moet een doordacht en zuinig ruimtegebruik zijn, dat de ruimtelijke organisatie van Vlaanderen versterkt en waarbij tegelijk de leefbaarheid verbetert. Het regeerakkoord spreekt van een maximaal vrijwaren van de open ruimte.

De laatste jaren circuleren verschillende cijfers m.b.t. onze Vlaamse ruimte. Door jarenlange suburbanisatie is de bebouwde ruimte enorm toegenomen. Vandaag bedraagt het ruimtebeslag 33% en het neemt dagelijks met 6 hectare toe. De verhardingsgraad bedraagt 14%. De ruimtebegroting van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen vertoont een openstaande taakstelling voor bedrijvigheid, waardoor nog meer open ruimte opgesoupeerd zal worden en het ruimtebeslag dus nog verder zal toenemen.

Enerzijds is er ruimte die planologisch is bestemd en ook ingenomen wordt door de functies waarvoor ze bestemd is. Anderzijds heeft Vlaanderen nog een groot aanbod bestemde maar niet-benutte ruimte voor harde functies zoals wonen of industrie. Dat kan verschillende redenen hebben. Volgens de cijfers van Ruimte Vlaanderen en de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND) bedraagt de voorraad onbebouwde percelen voor wonen in 2014 nog 42.000 hectare. De voorraad onbenutte bedrijventerreinen buiten de poorten bedroeg in 2014 ruim 10.000 hectare. Een aantal van die terreinen is bebost of overstromingsgevoelig en wordt in het kader van de regeling rond waardevolle zonevrije bossen of signaalgebieden beter niet meer ontwikkeld. Een deel van die terreinen is in agrarisch gebruik.

Tegelijk heeft een grote oppervlakte van woon- of industriegebieden herontwikkelingskansen. Volgens TRITEL & AMRP (2012) gaat het over een totale potentie van meer dan 134.000 ha over een periode tot 2050. Dit zijn gebieden die in de toekomst herbenut kunnen worden en die dus een bonus-aanbod vormen voor nieuwe ontwikkelingen op het vlak van wonen en bedrijvigheid, zonder de open ruimte verder aan te tasten. Dit vereist natuurlijk ambitieuze projecten op het vlak van hergebruik, intensivering en rendementsverhoging.

1. Graag een overzicht - per bestemmingscategorie zoals opgesomd in het RSV - van het aantal hectare bestemde maar niet-ingevulde terreinen.

2. Graag een overzicht - per bestemmingscategorie - van het aantal hectare van niet-inge vulde terreinen die ge vat zijn door de ontwerpkaart van de meest kwetsbare waardevolle bossen zoals vermeld in artikel 90ter van het Bosdecreet.
3. Graag een overzicht - per bestemmingscategorie - van het aantal hectare van niet-inge vulde terreinen die gelegen zijn binnen signaalgebieden, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de gebieden waarvoor de Vlaamse Regering al dan niet een beslissing heeft genomen ten aanzien van een herbestemming.
4. Graag een gedifferentieerd overzicht van de gebieden die volgens TRITEL & AMRP in aanmerking komen voor herontwikkeling, opgesplitst per bestemmingscategorie.
5. Graag de meest recente cijfers van de ruimtebegroting van het RSV.

ANTWOORD

op vraag nr. 168 van 25 november 2016

van **WILFRIED VANDAELE**

1. Om zicht te krijgen op de oppervlakte per bestemmingscategorie van niet-ingevulde terreinen baseren we ons op de geografische data over 'ruimtebeslag' die Ruimte Vlaanderen in samenwerking met het VITO heeft uitgewerkt.

We merken op dat in de tabel hieronder de oppervlakten voor de categorieën 'overig groen' en 'overige' zijn opgesplitst in twee delen. Dit omdat binnen deze 'restcategorieën' er zowel 'harde' bestemmingen (d.w.z. bedoeld om door ruimtebeslag ingenomen te worden) als 'zachte' bestemmingen (d.w.z. NIET bedoeld om door ruimtebeslag ingenomen te worden) voorkomen. Voorbeelden van de eerste soort zijn bestemmingen als 'bufferzone', 'parkgebied', 'openbaar nut', 'stortgebied', 'infrastructuurgebieden',...; voorbeelden van de tweede soort zijn bestemmingen als 'gemengd openruimtegebied', 'groengebied', 'ontginningsgebieden'.

bestemmingscategorie	gebieden zonder ruimtebeslag (ha)
wonen	25460
recreatie	7920
industrie (binnen poorten)	7570
industrie (buiten poorten)	4750
overig groen ("hard")	15400
overige ("hard")	17750
natuur	113040
bos	39720
landbouw	661840
overig groen ("zacht")	2850
overige ("zacht")	18070

Deze cijfers geven de toestand weer op 1 januari 2014. Een ruwe aanname van de administratie Ruimte Vlaanderen leert ons dat het huidige aantal "harde bestemmingen" zonder ruimtebeslag vandaag ongeveer 72.300 ha bedraagt (uitgaande van 6ha extra ruimte-inname in harde bestemmingen per dag).

2. De ontwerpkaart van de meest kwetsbare waardevolle bossen (MKWB) zoals vermeld in artikel 90ter van het Bosdecreet werd op 3 juni 2016 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Een nieuwere versie werd nog niet vastgesteld door de Vlaamse Regering. Op de kaart staan werkelijke bossen, dus per definitie zijn dat niet-ingevulde terreinen.

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van deze bossen per bestemmingscategorie.

bestemmingscategorie	MKWB (ha)
wonen	1775
recreatie	1621
landbouw	7556
industrie	521
overige	860

Bij dit antwoord wijzen we er op dat het Agentschap voor Natuur en Bos bij de creatie van deze ontwerpkaart gebruik heeft gemaakt van de achterliggende GIS-data voor berekening van de ruimteboekhouding RSV, toestand 1/7/2015. Daarbij werd, voor de gevallen waarover een gewestelijke RUP goedgekeurd ná 1/7/2015 lag, de bestemmingscategorie nog aangevuld tot november 2015.

3. Signaalgebieden zijn per definitie nog niet ontwikkelde gebieden. Op een paar uitzonderingen na, komt de oppervlakte van het volledige signaalgebied (zoals weergegeven in de middelste kolom van de tabellen hieronder) overeen met niet-benutte terreinen.

Voor de signaalgebieden reeks 1 en 2 (89 gebieden) nam de Vlaamse Regering reeds een startbeslissing. Voor 52 van deze gebieden werd beslist dat minstens een deel van het gebied bouwvrij moet blijven – wat meestal gepaard gaat met een herbestemming. De exacte begrenzing hiervan is niet vastgelegd. De startbeslissing geeft wel een duidelijke richting aan op basis waarvan de begrenzing van de te herbestemmen of bouwvrij te houden delen verder kan vastgelegd worden. Het komt namelijk de initiatiefnemer van het latere planningsproces, of ander bewarend initiatief, toe om de exacte begrenzing vast te leggen, op basis van deze startbeslissing.

Onderstaande tabel geeft in de rechterkolom een overzicht van deze inschatting per geldende bestemmingscategorie.

Huidige bestemmingscategorie	Oorspronkelijk Signaalgebied (ha)	Raming bouwvrije opgave (ha)
Wonen	191,77	92,70
WUG	719,73	191,66
Bedrijvigheid	142,68	64,09
Recreatie	175,33	109,82
Openbaar nut	390,57	8,86
Overig	17,37	7,75
Totaal	1637,45	474,87

Voor de derde reeks signaalgebieden (152 gebieden) werden beslissingen genomen door de bekkensbesturen en door het CIW op 22 juni 2016. De Vlaamse Regering zal ook hierover binnenkort een beslissing nemen. Op basis van de beslissing van het CIW op 22 juni 2016 kan – analoog aan bovenstaande inschatting voor reeks 1 en 2 – volgende inschatting gemaakt worden voor reeks 3.

Huidige bestemmingscategorie	Oorspronkelijk Signaalgebied (ha)	Raming bouwvrije opgave (ha)
Wonen	287	155
WUG	626	411
Bedrijvigheid	165	101
Recreatie	192	123
Openbaar nut	369	289
Overig	62	40

Totaal	1701	1118
--------	------	------

4. Het onderzoek van TRITEL & AMRP uit 2012 met als titel 'Slim ruimtegebruik door hergebruik en omkeerbaar ruimtegebruik' leverde als een van de resultaten een kaart op die de potentie voor hergebruik in Vlaanderen weergeeft. De kaart geeft in 3 klassen gebieden aan die op termijn in aanmerking komen voor hergebruik.

Onderstaande tabel geeft per bestemmingscategorie de totale oppervlakten weer opgedeeld per klasse van hergebruikspotentie.

bestemmingscategorie	hoogste potentie voor hergebruik	hoge potentie voor hergebruik	lage potentie voor hergebruik
Wonen	3698	35019	188867
Recreatie	268	1642	18340
Natuur	174	1048	125455
Overig groen	471	2010	31909
Bos	54	293	44395
Landbouw	2392	18591	766096
Industrie - buiten poorten	16351	22376	6164
Industrie - poorten	4986	9483	2656
Overige	2509	12756	41633

Bij dit antwoord wijzen we er op dat voor deze berekening gebruik werd gemaakt van de achterliggende GIS-data voor berekening van de ruimteboekhouding RSV, toestand 1 januari 2013, aangezien deze versie chronologisch het dichtst aansluit bij 2012, het jaar waarin de kaart van TRITEL & AMRP werd geproduceerd.

5. De laatst beschikbare monitoring van de evolutie van de cijfers van de ruimtebegroting van het RSV geeft de toestand weer op 1 juli 2016. De resultaten staan weergegeven in onderstaande tabel.

bestemmings-categorie	totaal 1/1/1994	totaal 1/1/2007	totaal 1/7/2016	saldo 1/1/1994 1/7/2016	streefcijfer RSV	evolutie van saldo richting streefcijfer
Wonen	227.500	227.400	227.700	200	227.500	nvt
Recreatie	18.300	19.200	20.400	2.100	21.000	77,7%
Natuur	111.100	122.500	128.00	16.900	150.000	43,4%
Overig groen	35.300	34.300	34.300	-1.000	34.000	nvt
Bos	42.300	44.300	45.500	3.200	53.000	29,9%
Landbouw	807.600	794.500	784.900	-22.700	750.000	39,4%
Industrie - buiten poorten	39.100	42.400	45.500	6.400	66.000	66 %
Industrie - poorten	17.200	17.100	17.300	100		nvt
Overige	60.200	57.800	56.000	-4.200	58.000	nvt
Totaal	1.358.600	1.359.500	1.359.600	+1.000	1.359.500	